

Metod Turnšek
Črni Hanej

Metod Turnšek

*Črni
Hanej*

Zgodovinska povest

Družina
Ljubljana 2014

ČRNI HANEJ
Metod Turnšek

Peta knjiga knjižne zbirke:
METOD TURNŠEK: EPIKA, POVESTI IN ROMANI

Uredil: dr. Milan Dolgan

© Družina d. o. o.

Prva izdaja: Slomškova založba, Celovec, 1972

Druga izdaja: Družina, Ljubljana, 2014

Jezikovni pregled: Milan Dolgan

Grafična priprava: Brane Beno, Družina d. o. o.

Naslovnica: Benjamin Štefe

Izdala in založila: Družina d. o. o.

Odgovarja: Tone Rode

Tisk: tiskano v Sloveniji

Naklada: 300 izvodov

Ljubljana 2014

Več informacij o knjigah založbe Družina
dobite na www.druzina.si

CIP – Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-32

TURNŠEK, Metod

Črni Hanej : zgodovinska povest / Metod Turnšek. – 2. izd.
– Ljubljana : Družina, 2014. – (Knjižna zbirka Epika, povesti in
romani / Metod Turnšek ; knj. 5)

ISBN 978-961-04-0008-0

271127040

I

Bilo je na »šentaufarče«, praznik Kristusovega Vnebohoda. Kraj majnika 1452.

Jutranje sonce je vstalo izza gora in pošiljalo čez sivo, tu in tam še s sneženo odejo pokrito Peco, blagodejne žarke sèm v Podjuno. Narava se je budila k življenju in se krepčala v jutranji rosi. Nad Klopinski jezerom so se še vlačile megle, a od zahoda je vlekel rahel veter in cefral meglene preproge. Lahno vzburkani jezerski valovi so udarjali ob zeleno obrežje, ob katerem so se vozile divje race in enakomerno tak-tak-ale.

V tihem logu ob jezeru je udarjala pisana žolna. Na visoki smreki se je veselo oglašala kukavica. Srečo oznanjajoče kukanje je odmevalo čez hrib in dol. Vmes so ptice po nizkem grmičevju drobile svoj glasni koncert. Živahno žvrgolenje se je razlegalo ob poti, ki so jo obkrožale pestre cvetice. Dvigale so svoje glavice proti soncu in širile prijetno vonjavo, kot da se zahvaljujejo neskončnemu Stvarniku, da jih je obdaril s tako zalim oblačilom.

Ob jezeru je vladal praznični jutranji mir, ki človeku dviga srce v sinje višave, tja, kjer je naše hrepenenje doma in kjer lahko pozabimo bol sveta.

Od Škocjana je zadonel mili zvon in povabil župljane v božji hram. Onkraj Drave se mu je odzval mogočni tinjski zvon. In onkraj Šentjurske gore je zadonel težki zvon cerkve v Dobrli vesi. To je zvon menihov avguštincev v obširnem dobrolskem samostanu.

V tem zlatem prazničnem jutru je od Škocjana prijezdil ob Klopinskiem jezeru mladenič na bistrem vranču. Bil je v viteški opravi. Postave je bil prikupne. Izpod vedrega čela so mu temno modre oči sevale prijazno, vendar otožno. Kostanjevi lasje so se mu vsipali na ramena. Široke prsi pod oklepom so pričale o vitezovi krepki moči.

Jezdec, gospod Manfred iz Podgrada pod Škrbinom, je ob šumeči Dravi napravil že navsezgodaj dolgo pot iz svojega gradu. A tiral svojega vranca ni. Z umirjeno ježo je došel do jezer na Globinah. Obraz mu je postajal zamišljen in otožen. Živo so se mu predočili nedavni dogodki ...

Iskreno je ljubil svoje starše, očeta Reinprehta in mater Heleno, zadnjo iz rodu Štubenbergov na gradu Humperku v Rožu. Bil jima je z dušo in srcem vdan, saj sta ga sina edinca skrbno vzgajala v lepem vedenju in v ljubezni do bližnjega, zlasti do preprostega, gosposki podložnega kmečkega rodu. Bil je njun ljubljenec. Vendar ga nista razvajala. Krščansko krepostnost sta mu predstavljala in mu v njej svetica tudi z lastnim zgledom. Rad ju je ubogal in jima delal veselje. Nič mu vest ne očita. Visoko je cenil besedo očetovo in skrbno poslušal nauk materin.

Pa je prišla nesreča. Strašna kužna bolezen ju je pobrala enega za drugim v osmih dneh! Še zdaj si ni opomogel od tega groznega udarca, od nenadne izgube ljubljenih staršev. Ostal je sam v gradu, ki ima toliko posestev. Sam sredi služinčadi in toliko podložnikov. Vsi sočustvujejo z njim in so mu zvesti, a kaj pomaga, ko je pa sam, sam ...

Le v Dobrli vesi ima v samostanu strica Lovrenca. Stric je tukaj prošt, predstojnik avguštincev. Dober je in sočuten. Tolaži ga in mu svetuje, kolikor le more ... Za današnji praznik Kristusovega Vnebohoda ga je povabil k sebi. In Manfred se je povabilu odzval.

Že se bliža Bukovju, že zre tam v ozadju mogočni samostan in veličastno dobrolsko cerkev.

Ej, kako goreči kristjani so bili tisti ljudje, ki so zgradili te stavbe, samostan in božji hram! Pravijo, da iz kamnov starega rimskega templja. Kakšno veliko delo je bilo to, nekaj razdreti in narediti na novo, pa tako široko in visoko, tako mogočno!

Tisti koroški grof Kocelj, ki se je tega lotil, si je zaslužil nebesa. Pa njegovo ljudstvo tudi. Kajpak so samostan gradili avguštinski menihi, ki jih je poslal sem oglejski patriarh Peregrin, vendar je največ garalo ljudstvo. Največji darovnik pa je bil grof Kocelj.

V Dobrli vesi že vkup zvoni. Manfred spodbode svojega vranca in se v diru požene po poti, na kateri prehitveva ljudi, ki pešočijo v cerkev. V lahkotnem diru mu plapola pero na klobuku in žametni plašč mu vihra čez ramena. Za lepim mladeničem na konju zvedavo gledajo moški in ženske: Kateri vitez pa je to? Odkod se je vzel? Kam ga nese? Morda k nevesti?

Manfred ponosno prijaha skoz visoka samostanska vrata, ki so danes odprta na stežaj. Tu je obširno samostansko dvorišče. Zbrano je že dokaj gospode in gostov, med njimi sam Ivan Ungnad, gospodar Ženeškega gradu.

S prožnimi gibi skoči Manfred s konja in si poravnava meč in obleko. Vranca izroči proštovemu strežaju Štefanu, s katerim je že dobro znan in domač.

»Drži ga za uzdo in odvedi v hlev! Pa dobrega ovsa mu daj, naj bo praznik tudi zanj!«

»Kajpak, žlahtni gospod Manfred, kajpak. Skoraj bi se bili zakasnil. Vsi že čakajo, da pojdejo v cerkev. Seveda, od Podgrada je daleč.«

»Veš, Štefan, če je človek sam, kot sem jaz, ne more kar tako zdoma!«

»Saj bo kmalu drugače, žlahtni gospod Manfred! Ob letu gotovo prispe z vami že žlahtna mlada gospa ...«

»Bog te usliši, Štefan!«

Manfred se brž pridruži gospodi. Prične z vljudnim pozdravom pri ženeški grofici Marjeti, soprogi Ivana Ungnada, kateri poljubi roko. Nato stisne desnico grofu Ivanu in njegovima bratoma Juriju in Krištofu.

V cerkvi je v prezbiteriju časten prostor tudi za svetno gospodo. Stoli so pogrnnjeni z rdečim žametom. Oltar ves dehti v prvem vigrednem cvetju. Debele voščene sveče segajo skoraj do kipa ljubeznive dobrolske svete Gospe z Jezuščkom.

Prošt Lovrenc pristopi z veliko asistenco (spremstvo) k oltarju. Manfred je ponosen, da ima takšnega strica, ki nosi na glavi mitro in drži v roki palico, pastoral, kakor škof.

In koliko duhovne gospode je danes z milostnim gospodom proštom pred oltarjem: dekan Janez, administrator Martin Lemol, samostanski ekonom Andrej Plesnik, grajski bogoslovec Lambert s Podkanjega gradu pod Obirjem. Posebno čast zavzema tinjski prošt Gregor, ki je velikovski arhidiakon. Pri tej slovesni maši zares nastopa kot arhidiakon.

V srebrne kadilnice vsipajo kadilo. Prijetna vonjava se z dimom dviga do stropa in se širi vsenaokoli. Sončni žarki sijajo skozi barvna okna, tako da se oltar lesketa. Duhovni gospodje ga spoštljivo kadijo. Tudi njihova zlata mašna oblačila se lesketajo v soncu.

S povzdignjenim in svečanim glasom zapoje prošt Lovrenc Slava Bogu na višavah. Pevski zbor menihov v koru se krepko odzove in pobožno prepeva latinsko hvalnico. Gospoda v svojih stolih in ljudstvo, ki kleči po cerkvi, vsi so zamaknjeni.

Manfred misli na starše, ki jih je nedavno pokopal, in žalost mu spet napolnjuje srce. Iz dna duše mu privre goreča

molitev, naj Bog nakloni sveti raj dragemu očetu in ljubljeni materi. Skoraj vso mašo se v mislih mudi pri očetu in materi. Le zdaj pa zdaj se spomni tudi mile gospodične z Obiga.

Cerkvena slovesnost je pri kraju. Duhovščina svečano odide. Tudi grofje se pred oltarjem na veliko pokrižajo in usmerijo iz cerkve. Ljudstvo trumoma vre iz svetišča na plano.

Tam stojijo stojnice s platnenimi strehami in kramarji prodajajo vsakovrstno blago. Med njimi toči medičar Pahernik iz Kaple sladko medico. Ljudstvo, zlasti ženski svet, se preriva za tiste sladke požirke. Matere napajajo otroški drobiž, ki se komaj da odžejati. Dekleta se navihano smehljajo in si veselo mežikajo, zlasti če za pijačo daje fant, ki bi rad bil ženin.

Možakarji pa jo ubirajo rajši na ono stran, v kloštrsko gostilno, kjer točijo vino, žitarca. Lanski se je dobro obnesel, ni mu bilo treba pridevati kake sladkoče. Je kar piten in dobro teče po grlu. Gostilničar Martin in njegova dobrodušna ženka se morata pridno sukati pri pipi in pri peči. Moški pomočniki v belih predpasnikih komaj zmorejo dostavljati na mize vino v lončenih poličih ter ovčjo pečenko na lesenih pladnjih. Tudi bele pogače je za vsakogar dovolj.

Danes je res nebeški dan, ko je Jezus šel v nebesa, ljudem pa dobrolski menihi delijo dobrote brez plačila. Dobrolski gospod prošt pa že toliko premorejo, da enkrat v letu pogostijo podložnike. Sicer pa samostan tudi pri pobiranju desetine ni tako strog kot drugi in marsikomu celo pogledajo skoz prste.

Duhovska in svetna gospoda se je zbrala v prostorni samostanski obednici, ki je okusno opremljena. Na sredi stoji podolgem bela javorova miza. Nad njo je na stropu v živih barvah naslikana zadnja Gospodova večerja. Tudi po stenah obednice, ki je prava dvorana, so naslikane lepe podobe iz Je-

zusovega življenja. Od teh je najbolj slovita »Gospod, ostani z nama«, ki prikazuje vstalega Zveličarja, kako se je pridružil dvema učencema, ko sta potovala v Emavs in sta Jezusa spoznala v gostilnici pri lomljenju kruha.

Za povabljene goste je miza v sredini že pogrnjena in pripravljena s krožniki in srebrnim priborom ter s kristalnimi čašami. Vendar gospoda še ne sede za mizo. Med sabo se še pozdravljajo in pomenkujejo. Tinjski prošt Gregor se opravičuje, da pred cerkveno slovesnostjo ni imel časa, da bi vse dostojno pozdravil. Mudilo se mu je v zakristijo. Tudi Manfred se opravičuje stricu proštu, ker se je zakasnil. Spoštljivo mu poljubi z biseri okrašen prstan.

»Že dobro, Manfred! Samo da si prispel!« prikimava veliki mož, že sivih las in nekoliko sključen. Prijetno mu zveni globok glas. Oči mu sijejo prijazno in dobrotljivo. »Zelo mi je drag tvoj obisk! Vselej sem te bil vesel; odkar si izgubil starše – Bog jim daj sveta nebesa! – pa toliko bolj. Le prihajaj k meni, saj se imava marsikaj pomeniti. Skrbi me tvoja prihodnost. Pa Bog bo že dal, da ne ostaneš sam,« ljubeznivo in modro govori stric prošt.

K njima pristopi Lambert, dobrolski klerik-bogoslovec, doma z Obiga, s Podkanjega gradu.

»O, vitez iz Podgrada! Kako lepo, da znaš pot k stricu v Dobrlo ves! So pa gospod stric tebi in tudi nam v samostanu pravi duhovni oče. V Dobrlo ves vsi radi prihajajo,« vzklikne obiški Lambert, ki je Manfredov vrstnik in sta bila nekaj časa sošolca. Oba sta v svojih zornih letih prav v samostanu v Dobrli vesi zajemala prvo vednost pisanja in branja in tudi drugih nauk.

»Na tak dan, kot je danes, ko slavim tudi svoj duhovniški jubilej, je lepo in prav, da so se odzvali povabilu tudi moji nekdanji učenci,« ugotavlja gospod prošt. »Tudi s teboj, Lam-

bert, sočustvujem, ker si že tako zgodaj postal sirota brez matere. Pa tvoja sestra Manica tudi ...»

»Koliko let ima sedaj Manica?«

»Dvajset,« pove njen brat bogoslovec v meniški obleki.

»Dvajset? Ravno prav za nevesto,« se pošali gospod prošt. Manfred zardi. Ali stric prošt nemara že kaj ve za njegovo nagnjenje do zale in srčno blage deklice Manice?

»Seveda, počasi si bo že treba kaj izbrati!« pomenljivo pri-makne besedo obiški Lambert.

Pri tem Lamberta nekaj zaboli. Njegov in sestrin oče ni dober oče. Po materini smrti, ko sta bila on in Manica še nežno mlada, se je v Podkanjem gradu vse spremenilo. Oče jima ni več izkazoval potrebne skrbi in ljubezni. Rajši se je potepal, se potikal na lovu, v družbi slabih vitezov je popival in zbijal z njimi surove šale. Večkrat je skupaj z njimi napadal nedolžne ljudi, zlasti bogate popotne trgovce. Odvzemali so jim dragoceno blago iz tujih krajev.

Še sina Lamberta bi za seboj potegnil v to slabo družbo, če ne bi bil odšel v Dobrlo ves k avguštincem. Lambert je zakoprnel po duhovniškem poklicu in se odločil zanj. Bilo pa mu je hudo za sestro Manico, ki je ostala sama doma. Rad bi jo bil odtrgal od očeta in spravil kam v boljšo, njej primerno družbo. Toda oče je na vso moč nasprotoval, češ da ne more in ne more biti sam. Ji bo že ob svojem času našel ženina. Pripeljal ga bo na Podkanji grad nad slapom. Ženin bo našel gori veliko bogatijo.

Lambert je svojo mlajšo sestro prisrčno ljubil in bil zanjo vedno v strahu in skrbi. Zato je sklenil, da po novi maši ne bo prevzel duhovniške službe na deželi, marveč se bo žrtvoval za dom, tako da bo kot dobrolski menih postal preprost obiški grajski kaplan.

»No, le pomenita se kaj!« potreplja prošt Lovrenc po rami nečaka Manfreda in klerika Lamberta ter odide h gostom.

»Dragi Manfred, kako je zdaj s teboj, ko sam gospodariš pod Škrbinom?« je Lambert sočuten s svojim nesrečnim sošolcem in prijateljem. »Ali si že bil kdaj na Obigu?«

Manfred globoko vzdihne. »Veš, po pokopu svojih staršev ne morem in ne smem v goste in v obiske. Ljudje bi rekli o meni, da za očetom in materjo nimam niti toliko žalosti, da bi prve solze izjokal. Toda verjemi mi, da moje misli sleherni dan romajo k vam, na vaš grad ...«

»Imaš prav. Povem pa ti, da te naša Manica zelo ceni. Tvoja bo, ljubi te. Jaz vsak dan molim za to.«

Manfred Lambertu hvaležno stisne roko. Pogleda ga z velikimi modrimi očmi, kot bi ga prosil: Pomagaj, prijatelj! Manica je moje hrepenenje, moje vse, ne smem je izgubiti!

Zazvoni poldne. Vsa gospoda moli s proštom in duhovščino angelovo čaščenje. Potem posedejo za mizo na določene prostore. Ob vsakem krožniku je šopek z rdečim nageljčkom, rožmarinom in rezedo. Tudi cinasti vrček je ob vsakem krožniku, namenjen za rujno vince iz samostanske kleti.

Proštu slavljenca izreče duhovska in svetna gospoda zdravico in voščila. Prošt se kar v treh jezikih prisrčno zahvali. Naj drage goste dobri Bog še dolgo vodi do Dobrle vesi. Razvije se prijazen, domač pogovor.

Ivan Ungnad, grof ženeški, obžaluje, da danes manjkajo Rebrčani, oče Kozman ter sinova Ivan in Krištof.

»Povabil sem vse tri, vendar jih ni. Najbrž Rebrčani ne morejo pozabiti, da so bili pred nekaj leti kaznovani in so morali plačati odškodnino, ker so se pregrešili z napadom na naš samostan ...«

»Kaj pa ste imeli?« seže vmes tinjski prošt Gregor, ki je šele pred kratkim začel službovati v Tinjah in je v tem delu dežele še novinec.

»To bo znal najbolje razložiti dekan pater Janez. On je bil takrat v samostanu in je na lastni koži vse občutil,« pokaže prošt na dekana in ga spodbudi k besedi.

Živahni dekan Janez se takoj oglasi:

»Z Rebrčani imamo slabe izkušnje. Zapravljali so na veliko, popivali tudi, pridelali pa nič. Zašli so v dolgove. Začel je peti boben, to se pravi dražbe. Najprej sta šli v tuje roke rebrška pristava v Gabrjah in v Kremžah, potem nekatera posestva v Goričah, travnik in gozd med Št. Primožem in Zablatniškim jezerom, Kopančeva posest nad Miklavcem, dvojce zemljišč v Štebnu v župniji Globasnica in končno še vinograd pod Vinogradi v Žitari vesi.

Naš prošt Krištof je kupil nekatera rebrška posestva po ugodni ceni. Pogodbe so bile pravilno sklenjene, podpisane pred pričami in potrjene s pečati. Tudi izplačano je bilo vse v redu. Prošt je shranil listine v posebno omaro kar vpričo Rebrčana Kozmana in njegovih sinov. To pa je bilo slabo. Priložnost naredi tatu. Rebrški tički so vedeli, kam so bile važne listine spravljene, in to jih je zapeljalo.«

»Jih je nemara zaskominalo po teh listinah?« vpade tinjski prošt.

»Seveda. A ne samo po listinah, ampak tudi po nekdanjih posestih. Ko so svoje solde zapravili, so si izmislili, da so pogodbe neveljavne in da jim je zato treba posesti vrniti. Oni pa da bodo vrnili denar. Kje pa, saj ga niso več imeli!

Kajpak so prošt Krištof, čeprav so bili že osemdesetletni starček, Rebrčanom odločno pokazali figo. Ti so pa rekli: 'Če ne gre milo, bo pa šlo s silo.' In takoj smo vedeli, kaj nas čaka.

Ko nas je bilo najmanj doma, so pridrli s šestimi oboroženimi hlapci in bolj z zvijačo kot s silo vstopili v samostan. Vdrli so v proštovo stanovanje in prišli do tiste omare, v kateri so bile one listine. Planili so po njih in jih pred proštom raztrga-

li ter pometali skoz okno. Nato so pa tudi drugod po samostanu ropali in kradli kot srake. V hlevu so vzeli dva naša konja in nanju naložili bogat plen. Pravi tolovaji! Pa jih je na poti domov le zadela božja kazen, tam pri Goslinji vesi ...«

»Da, da, to je bilo takrat, ko smo povabili k nam na lov podgrajske in zagorske plemiče. Pa o tem bi nam vedel več povedati mladi vitez Manfred, ki je tu med nami. Le povej nam, sosed, to zanimivo zgodbo!« spodbudi Podgrajskega ženeški grof Ivan Ungnad.

»Sedem nas je bilo s hlapci vred. Ko smo prijezdili čez Belo k Miklavcu, priteče po cesti proti nam ženska, krili z rokami in kriči: 'Pomagajte, pomagajte! Rebrčani bodo dobrolskemu proštu zanetili proštijo!'

'Kaj? Zanetili? Kako pa to veš, ženska?' vpraša oče.

'Sem na lastna ušesa od njih slišala. Sveta božja resnica, da so vikali tako! – Pomagajte gospodu proštu!'

Mi odhitimo naprej. A že na ovinku pred Goslinjo vesjo nam pridejo nasproti Rebrčani z ugrabljenim plenom na konjih. Tudi eden od samostanskih hlapcev je zvezan stokal na konju. Oče takoj sprevidi, da so res roparji, in zakriči:

'Stojte, roparji, če ne, bo pel meč!'

'Kaj boš ti, spaka, nam vitezom rebrškim ustavljal pot! Če se ne umaknete, vas sunemo v tole goslinjsko mlako,' se je prsil starejši Rebrčan.

'Molči, rokovnjač!' zavpije oče. 'Po njih!' se glasi njegovo povelje.

Oče se s kopjem zakadi proti predrznemu staremu Rebrčanu in ga zadene v prsi, da se pri priči zgrudi in zvali v jarek. Nad sinova pa planeva z meči Zagorski in jaz. Vitez Konrad se loti Krištofa, jaz pa Ivana. Konrad zažene sulico in zadene Krištofovega konja, da se smrtno zadet sesede, dva naša hlapca pa naglo popadeta plemiča in ga ukrotita.

Ivan se zaleti proti meni z mečem, jaz pa njegov udarec s svojim mečem v pravem trenutku krepko prestrežem. Meč se mu prelomi na dvoje, v roki mu ostane samo držaj. Udarim ga še po glavi, da se mu čelada povesi. Mladi Rebrčan Ivan zdrkne krvav na tla in s kletvijo izreče grožnjo: 'Čakaj, mrha, to mi boš drago plačal!'

Pa se ne zmenim zanj. Rajši rešim samostanskega hlapca vezi. Rebrške hlapce pa je medtem že neslo gor v breg. Vsi preplašeni so sramotno pustili svoje premagane gospodarje na bojišču.«

Dekan Janez prekine viteza Manfreda:

»Stotero vam Bog povrni na tem in onem svetu za to dobroto! Dobili smo nazaj našega dobrega, zvestega hlapca, oba konja in vse pokradene stvari! Kako smo bili v samostanu veseli in Bogu hvaležni, ko ste se z rešenim plenom vred nena doma prikazali v Dobrli vesi! Sami božji angeli so vas vodili.«

»Saj pravim,« pristavi prošt Lovrenc, »kadar je sila največja, je Bog najbližje! Rebrčane ste kaznovali najprej domači vitezi, potem pa še višja deželjska gosposka. Moj prednik, prošt Krištof, se je šel pritožiti samemu rimskemu kralju Frideriku, ko se je mudil v Brucku ob Muri. Kralj je bil razjarjen nad početjem Rebrčanov. Dne 7. decembra 1441, torej pred enajstimi leti, je dal napisati listino, da ostanejo dobrolskemu samostanu vse pravice do kupljenih posesti neokrnjene, čeprav so dokazilne listine uničene. Rebrčanom pa je kralj poslal hudo pismo, strog ukor z resno grožnjo, da jih zadene najtrša kazen, če storijo še kakšno krivico. In tako bo poslej, upam, pokoj ...«

Ženeški vitez se oglasi: »Dvomim, milostni gospod prošt. Saj poznate rek, da volk dlako menja, svoje požrešnosti pa ne ... Še je treba budno paziti. Biti čuječ, pripravljen na obrambo. To vam povem.«

»Hvala za svarilo, žlahtni gospod vitez! Previdnost je za res potrebna. Ni dolgo tega, ko mi je eden od hlapcev v Podkanjem gradu, naš zanesljivi zaupnik Črni Hanej, ki včasih obišče rebrški Pusti grad, sporočil, da rebrški gospodje kuhajo tiho jezo in komaj čakajo prilike, da se maščujejo. Trenutno menda ni posebne nevarnosti, ker se mladi Ivan mudi v Rimu; toda ko se vrne, utegne začeti rogoviliti.

Gospodje sosedje, lepo prosim, da bi tudi vi bili budni! Ženeški gospodje, trije bratje ste, mogočni in ugledni, pa sosedje ste! Nikar ne dopustite, da bi se Rebrčani znašali nad našim samostanom! Zdaj se bodo huje kot prvič. Prošt Krištof je kmalu po njihovem napadu izmučen legel v grob. Mene pa znabiti ob prihodnjem napadu ubijejo ...«

»Ne bojte se, milostni gospod prošt! Ženeški vitezi imamo meče in sulice, orožje, s katerim moremo ukrotiti rebrško bahavost in pohlepnost. In če bo potreba, bo spet priskočil na pomoč vrli vitez Manfred iz Podgrada!« odločno izjavi ženeški Ivan Ungnad.

»Samostanu, ki me je učil pisanja in branja, ki mi je po učiteljih in knjigah odprl svet znanja, bom vselej hvaležen in zvest. Z vso močjo hočem sam in s svojimi hlapci braniti samostan. Tako mi pomagaj tudi sveti Bog!« je vitez Manfred iz Podgrada pogumno pripravljen.

»To je beseda!« zaploska podkanjski grajski klerik bogoslovec Lambert. Kako rad bi tudi on skupaj s svojim domačim gradom izpričal dobrolskemu samostanu hvaležnost! A kaj ko njegov oče ni veren in ni naklonjen samostanu. Vendar so na Podkanjem gradu k sreči služabniki, kot na primer Črni Hanej, ki so dobri in pripravljeni priti na pomoč.

Prazniško kosilo se je zavleklo. A nič zato, saj je le redkokdaj zbrana pri dobrolskem proštu tako pestra družba in se toliko izve.

Tinjski prošt Gregor, ki je imel domov najdlje, seveda s kočijo, se je prvi odločil za slovo. Vendar je opozoril, da slovo ne sme miniti brez petja. Sam je začel peti zdravico, drugi pa so za njim poprijeli s krepkimi glasovi:

Pijmo šentjanževca, da bi b'lo srečno
življenje vsakega zdaj in na večno!

Krepko so si stiskali roke ob slovesu. Drug drugega so vabili v goste, vsaj na žegnanje (župnijski praznik).

Manfred se je pomudil pri stricu proštu skoraj do mraka. Morala sta se še o marsičem pomeniti, zdaj ko je ostal brez staršev. Tudi na ženitev je nanesa beseda. Seveda ne bo mogel ostati sam. Toda pred obletnico očetovega in materinega pogreba ne sme z nevesto pred oltar, čeprav bi Manfred rad storil to čimprej.

»No, če bi poroka ne bila hrupna, to se pravi, da bi bila brez godcev in le z najbližjimi gosti, bi se glede na tvojo nesrečo in osirotelost že dobil spregled. Tako bi te, dragi Manfred, lahko zvezal že prej in kjerkoli,« je stric prošt dal Manfredu dober up.

Manfred se je vračal po isti poti, koder je prispel. Ves čas je na svojem konju vrtal v radostno misel, da do ženitve le ne bo tako daleč.

V Mohličah se pa ni upal ustaviti in tega povedati patru Anzelm, svojemu spovedniku, ki je upravljal tudi Apače. Drugič, zdaj je prekasno! Pa tudi gor na gališko Goščavo, do cerkve svetega Jakoba, hoče dospeti za dne, zato da bo od ondod videl nad slapom Podkanji grad, v katerem biva draga mu Manica. Vsaj od daleč ji bo v duhu poslal svoj ljubeči pozdrav. Na obisk pa tja še ne sme. Zapreka je Maničin oče. Pa tudi očetov in materin grob je še presvež.

**Napeta zgodovinska povest
o koroških plemenitih vitezih in roparskih vitezih,
o propadu ali spreobrnjenju hudobnežev
in o resnični ljubezni.**

**ZALOŽBA
DRUŽINA**

22,50 EUR

9 789610 400080